

Herinnering aan Dr Jac. P. Thijsse

door Th. J. Stomps.

Het is een sympathieke gewoonte, belangrijke data uit de geschiedenis der mensheid nu en dan te gedenken, de geboorte- en sterfdata van grote figuren, het jaar van verschijnen van belangrijke publicaties, zoals het artikel van Prof. Hugo de Vries over de herontdekking der wetten van Mendel, zijn mutatietheorie, enz.

Zo zij het mij vergund, hier een ogenblik de aandacht te vragen voor de datum 8 Januari 1945, de dag, waarop tien jaren geleden Dr Jac. P. Thijsse, bijna 80 jaar oud, ons voor immer ontviel. Langer dan de meesten onzer heb ik het voorrecht gehad hem te kennen. Mijn gedachten gaan hier terug naar mijn tiende levensjaar, het jaar, waarin ik op raad van het hoofd van mijn lagere school, dhr Delfgaauw, met de natuurstudie ben begonnen, nu bijkans zestig jaren geleden. Wij woonden toen in de Helmersstraat; de heer Thijsse, die met mijn vader zeer bevriend was en 'smorgens vaak met hem opliep, woonde vlakbij in de Brederodestraat alhier, zodat ik hem zeer vaak zag. Hij werd mij een vaderlijk vriend, bij wie ik steeds met mijn vondsten mocht aankloppen om hulp en die mij dikwijls mee nam op zijn wandelingen, om mij de vogels en hun geluiden te leren kennen, een verhouding, die een halve eeuw zou voortduren.

Ik heb hem vereerd als weinigen, en om zijn aanstekelijke blijmoedigheid, zo geheel passend bij zijn devies „onbekommerd”, en om zijn schier ongelofelijke activiteit.

Wat het laatste betreft, zal men in de eerste plaats willen denken aan de totstandkoming van het tijdschrift „*De Levende Natuur*”, waarvan de eerste aflevering verscheen in Maart 1896 onder de mederedactie van E. Heimans en J. Jaspers en dat tot de huidige dag voor zo talloos velen in den lande een bron van levensgeluk is geweest:

Maar reeds waren twee deeltjes verschenen van de vermaarde serie „*Van Vlinders, Vogels en Bloemen*”, het eerste in 1893 met de bijtitel „*Langs Dijken en Wegen*”, het tweede „*In sloot en Plas*” in 1895, waarop tot 1901 nog vier verdere zouden volgen: „*Door het Rietland*”, „*Hei en Dennen*”, „*In de Duinen*” en „*In het Bos*”, voortreffelijke werkjes, geschikt voor jong en oud, die ik nog steeds gaarne herlees, wanneer ik mij eens wil verpozen. Wel zeer merkwaardig doet thans een passage in het voorwoord van laatstgenoemd werkje aan:

(Foto: J. P. Strijbos)

„Onze hoofdtaak, in 1893 begonnen, hebben wij hiermede volbracht, naar onze beste weten en kunnen. Wat wij verder nog deden of doen zullen voor de verspreiding van natuurkennis in ons land is bijwerk.”

Wat zou de heer Thijssse, tot 1914 nog tezamen met zijn collega en vriend Heimans, tot 1945 niet nog alles presteren! Maar vermelden wij eerst nog de „Geïllustreerde Flora van Nederland”, die reeds in het voorjaar van 1899 verschenen was, een prachtwerk, dat ook thans nog alom in den lande gebruikt wordt.

Onvergetelijk blijft mij het moment — ik zat toen in de tweede klas van de H.B.S. — waarop de heer Thijssse eens achter mijn vader en mij aankwam en mij de pas uitgekomen flora onder de arm stopte met de woorden: „Daar zul je gemakkelijker mee kunnen determineren dan met je oude Suringar”. Uit dezelfde tijd stamt het „Wandelboekje”, dat meer voor jongeren bestemd was, veel op de scholen is gebruikt en talrijke drukken beleefde, en in 1901 verscheen nog, evenals de vorige werken, mede van de hand van E. Heimans: „In het Vondelpark”, dat de bedoeling had een wandelaar te vertellen, wat daar alzo te zien en te genieten valt.

Vraagt men naar het oeuvre van de heer Thijssse alleen, zo ware in de eerste plaats te herinneren aan zijn talrijke artikelen in dag- en weekbladen en in „De Levende Natuur”. Van de laatstbedoelde artikelen werden er in 1947 als een waardige nagedachtenis aan een groot Nederlander en tot geluk van velen 44 in boekvorm opnieuw uitgegeven door de uitgeverij Ploegsma te Amsterdam onder de titel: „De Levende Natuur, Het levenswerk van Dr Jac. P. Thijssse weerspiegeld in een bloemlezing”. Vervolgens valt te denken aan de lange reeks Verkade's albums, waarvoor de heer Thijssse de tekst bewerkte en die zozeer hebben bijgedragen tot de popularisering van de studie der natuur in Nederland. Dan aan zijn boeken over de vogels, die toch wel zijn bijzondere aandacht hadden: „Het Vogeljaar”, voor de eerste maal uitgegeven door de firma Versluys te Amsterdam in 1903 en thans verzorgd door de heer Schoonderbeek te Laren, „Het intieme leven der vogels”, een uitgave van de heer H. Honig te Utrecht, en „Het Vogelboekje”, dat bij Versluys verscheen als het eerste deeltje van de „Bibliotheek van de Levende Natuur”. Tenslotte komen mij nog voor de geest het prachtige boek „Omgang met planten”, verschenen bij de uitgeverij Honig in 1909, dat ik bij de erepromotie van de heer Thijssse in de Amsterdamse aula in October 1922 „als het ware zijn dissertatie” noemde, en de boekjes „Een jaar in Thijssse's Hof”, „Een tweede jaar in Thijssse's Hof” en „Onze Duinen”, die de firma Allert de Lange te Amsterdam in het begin der veertiger jaren in haar Heemschut-serie uitgaf.

Is het niet ontzaglijk, wat de heer Thijssse ons geschonken heeft? Bedenken wij hierbij ook nog, dat hij het was, die de stoot gaf tot de oprichting van onze Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten, waarvan hij dertig jaren lang de ziel en secretaris zou blijven, ons telkenjare op de jaarvergadering vergastend op een verheffende rede. Geen wonder, dat de Amsterdamse Universiteit het zich tot een eer heeft gerekend de heer Thijssse een eredoctoraat toe te kennen, een onderscheiding, die het hem mogelijk maakte, leraar aan het Kennemer Lyceum te blijven. Bij deze gelegenheid heb ik er ook op gewezen, hoezeer de werkzaamheid van de heer Thijssse belangrijk was

geweest voor de universiteit zelf, die veel meer studenten in de biologie had zien aankomen dan voorheen, wat het middelbaar en voorbereidend hoger onderwijs weer ten goede was gekomen.

Moge ik deze herinnering besluiten met een opwekking tot mijn medeleden van de K.N.N.V., er toch vooral voor te zorgen, dat Thijsses's Hof te Bloemendaal, schenking van zijn vereerders en thans beheerd door de heer J. W. Wichers te Bloemendaal, in stand blijft. En zoudt u meer willen doen: denkt ook aan het Thijsses-Fonds, waarover de heer H. Kleyn, voorzitter van de afdeling Amsterdam der K.N.N.V. u nader kan inlichten.

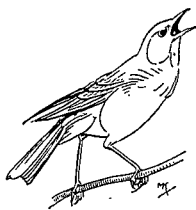
De Natuurbeschermingsgedachte en Wij - II

door J. A. Nijkamp.

Op de Vertegenwoordigende Vergadering in November vertelde de heer Vermey, dat de afdeling Amersfoort excursies organiseerde voor niet-leden en hij maaide daarmee eigenlijk een deel van het gras voor mijn voeten weg. Excursies voor niet-leden! Twee jaar geleden heb ik dit de afdelingsbesturen al aangeraden in een rondschrijven. Is Amersfoort de enige afdeling, die dit advies volgde? Of zijn er meer?

Ik zou met de afdelingsbesturen een afspraak willen maken.

Organiseert tussen half April en begin Juni een zestal vroege ochtend- of avondexcursies, ook toegankelijk voor niet-leden, om naar de vogelzang te luisteren. Een niet te klein park is hiervoor meestal al geschikt.

Geeft aan dit plan ruime bekendheid door de plaatselijke pers in te schakelen. Dat kan het beste door een persman mee te vragen op de eerste excursie of, in grotere plaatsen, een afzonderlijke excursie voor de pers te organiseren. U kunt dan practisch zeker zijn van een enthousiast artikeltje.

Vergeet u ook de wijk- en advertentieblaadjes niet. Zij worden veel meer gelezen dan u denkt en zij zijn voor dit doel uitermate belangrijk.

Zoekt contact met de Natuurwachten en de Natuurvrienden en vraagt verenigingen de excursies in hun convocaties op te nemen.

Zendt zelf convocaties toe aan de onderwijzers in uw woonplaats.

Kortom zorgt, dat iedereen weet, dat deze excursies worden gehouden.

We kunnen het plan nog indrukwekkender maken. Als ik vóór 1 Februari weet, dat vele afdelingsbesturen hieraan willen meewerken, proberen we de landelijke pers en de radio in te schakelen.

Wat zou u denken van een paar gramfoonplaten met vogelzang door de radio en een opwekkend woord van een geroutineerde radiospreker, b.v. Fop Brouwer? Vrienden, dit kan! Maar dan moeten we ook iets willen *doen* voor de verbreiding van de natuurbeschermingsgedachte.

Afdelingsbesturen: ik wacht bericht. Leden: stimuleert uw bestuur en werkt mee, als er een beroep op u wordt gedaan.

Slaagt dit plan? Het hangt mede van u af.